

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 Уз 3/2024
04.02.2026. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Гордане Комненић, председника већа, др Илије Зиндовића и Марије Терзић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Јелена Босанац, адвокат из ..., против туженог Fresenius medical care d.o.o. Вршац, чији је пуномоћник Тијана Којовић, адвокат из ..., ради заштите узбуњивача, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 Уз 1/24 од 21.02.2024. године, у седници одржаној 04.02.2026. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 Уз 1/24 од 21.02.2024. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду П уз 4/22 од 13.09.2023. године, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се утврди да је тужени према њему предузео штетне радње у вези са узбуњивањем на тај начин што је, решењем дел.бр. ../15 од 08.12.2015. године, отказао тужиоцу уговор о раду – пречишћен текст дел.бр. ../14 од 15.09.2014. године, са припадајућим анексом I дел.бр. ../15 од 20.05.2015. године. Ставом другим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да суд туженог обавезе да му на име накнаде нематеријалне штете због претрпљених душевних болова због повреде части и угледа исплати 2.500.000,00 динара, са законском затезном каматом од 13.09.2023. године до исплате. Ставом трећим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да суд туженог обавезе да му на име накнаде нематеријалне штете због претрпљеног страха исплати 2.500.000,00 динара, са законском затезном каматом почев од 13.09.2023. године па до исплате. Ставом четвртим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да суд обавезе туженог да о свом трошку објави увод и изреку ове пресуде у дневном листу "Политика" који се дистрибуира на територији Републике Србије. Ставом петим изреке, тужилац је обавезан да туженом на име трошкова парничног поступка исплати износ од 649.665,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

Апелациони суд у Београду је, пресудом Гж1 Уз 1/24 од 21.02.2024. године, ставом првим изреке, одбио као неосновану жалбу тужиоца и потврдио пресуду Вишег суда у Београду П Уз 4/22 од 13.09.2023. године, у ставовима првом, другом, трећем, четвртном и шестом изреке. Ставом другим изреке, преиначено је решење о трошковима садржано у ставу петом изреке исте пресуде, па је тужилац обавезан да туженом на име трошкова парничног поступка исплати износ од 598.500,00 динара, са затезном каматом од извршности пресуде до исплате. Ставом трећим изреке, одбијени су захтеви тужиоца и туженог за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је изјавио благовремену ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Тужени је доставио одговор на ревизију тужиоца.

Врховни суд је испитао добијану пресуду применом одредбе члана 408. Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС", бр. 72/11 ... 10/23), у вези одредбе члана 23. став 5. Закона о заштити узбуњивача ("Службени гласник РС", бр. 128/2014), и утврдио да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју Врховни суд пази по службеној дужности, а ни битна повреда из одредбе члана 374. став 2. Закона о парничном поступку, пред другостепеним судом, на коју тужилац неосновано у ревизији указује.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је по струци дипломирани ..., са завршеним VII/1 степеном стручне спреме и код туженог је био запослен као стручни сарадник у Служби ... до 01.09.2007. године, када је постао заменик директора ... сектора и помоћник директора ... сектора у истоименој организационој јединици туженог. Тужени је донео Одлуку о утврђивању вишка запослених 30.11.2015. године, којим је укинута радно место помоћника директора ... сектора и руководиоца Службе. Истог дана је усвојен нови Правилник о организацији и систематизацији послова код туженог, објављен на огласној табли послодавца 02.12.2015. године, који је у члану 20. прописао да ступа на снагу осмог дана од дана објављивања на огласној табли. Решењем туженог од 08.12.2015. године, тужиоцу је отказан уговор о раду због економских и организационих промена код послодавца, због којих је укинута радно место на које је био распоређен. Тужилац је претходно, 27.11.2015. године, у 16,46 часова, мејлом обавестио ББ о потенцијалној повреди Правилника о пословном понашању, противпожарној заштити, еколошкој заштити и заштити здравља и безбедности на раду и других повезаних прописа у вези са излагањем запослених и имовине друштва великом ризику. Навео је да је одлуком менаџера производње и лица одговорног за производњу ЕТО стерилизација пуштена у рад упркос томе што је на редовним дневним састанцима Одељења производње пријављен квар 3 сензора за детекцију потенцијалног присуства етилен-оксида у радном простору уређаја за ЕТО стерилизацију. Имајући у виду да етилен-оксид представља изузетно запаљив гас, садржи гас под притиском и може да експлодира у случају загревања, као и да може да изазове генетски поремећај и канцер, поменуто одлуком одговорних лица, која знају

карактеристике етилен-оксида, по оцени тужиоца угрожени су запослени и имовина послодавца, као и нормална производња у фабрици. У мејлу који је упутио тужиоцу, ББ је 30.11.2015. године у 10,28 часова најавио тужиоцу да ће ујутру да дође у Вршац како би са њим разговарао и да планира састанак са менаџером производње и замеником менаџера производње у вези са овим случајем. Радња узбуњивања извршена је код послодавца, односно овлашћеног лица ББ, коме је информација у вези са узбуњивањем достављена 27.11.2015. године, а потом 04.12.2015. године и 11.12.2015. године, при чему се ради о информацији о узбуњивању у вези са неисправношћу уређаја за мерење нивоа етилен-оксида у фабрици туженог. У Одлуци о утврђивању вишка запослених код туженог од 30.11.2015. године, у члану 1. став 1. тачка 1. наведено је да је због увођења значајних промена у организационој структури послодавца, линијских и функционалних односа између структурних елемената организације (организационих јединица и радних места, као и систематизовања радних местима, а све ради ефикаснијег управљања и остваривања жељених пословних циљева са најмањим утрошком постојећих ресурса, утврђена потреба да се спроведу одговарајуће организационе и економске промене код послодавца. У ставу 1. тачка 2. наведено је да на основу извршених анализа и оцене финансијског стања утврђено да је неопходно извршити унутрашњу реорганизацију и планирано смањење трошкова, па су услед наведених организационих и економских промена у привредном друштву у ком је тужилац био запослен укинута два радна места и то помоћник директора ... сектора и руководилац Службе ИТ. У члану 3. је наведено да ће запослени на предметним радним местима, услед наведених економских и организационих промена, бити проглашени вишком. У табеларном приказу запослених за чијим радом је престала потреба наведено је да је престанак радног односа АА, као помоћника директора ... сектора (тужилац) и ВВ, као руководиоца Службе ИТ услед економских и организационих промена, планиран 11.12.2015. године. Тужени је тужиоцу упутио обавештење 08.12.2015. године којим је констатовано да након разматрања потенцијалних мера за решавање вишка запослених, у складу са чланом 4. Одлуке послодавца од 30.12.2015. године, не постоји могућност премештаја на друго радно место, јер не постоји потреба за запошљавањем, нити повећањем броја извршилаца на другим радним местима и пословима за које се захтева степен стручне спреме из области технологије који одговара степену и врсти степена стручне спреме тужиоца, те да послодавац није у могућности да тужиоцу омогући рад код другог послодавца, преквалификацију или доквалификацију, нити рад са непуним радним временом, због чега ће му престати радни однос уз исплату отпремнине и остваривање права на новчану накнаду у складу са законом. Уз то обавештење, тужиоцу је достављено и решење о отказу уговора о раду због економских и организационих промена на основу одредбе члана 179. став 5. тачка 1. Закона о раду, од 08.12.2015. године.

Правноснажном пресудом Основног суда у Вршцу П1 9/16 од 05.12.2016. године, усвојен је тужбени захтев тужиоца и поништено решење о отказу уговора о раду од 08.12.2015. године, са образложењем да тужени није испоштовао одредбе Закона о раду које се односе на ступање на снагу Правилника о организацији и систематизацији који је, у конкретном случају, донет 30.11.2015. године, а објављен 02.12.2015. године, те је с обзиром да Правилник није био на снази у време давања отказа тужиоцу, то, само по себи, довољан разлог за поништај оспореног решења. Поступак измене акта о систематизацији послова код туженог започет је у августу 2015. године, када је донета одлука о формирању радне групе за израду Правилника о

систематизацији и организацији послова у делу који се односи на организациону јединицу Вршац, где је тужилац радио. Радна група је предлог Правилника о организацији и систематизацији радних места доставила директору ГГ мејлом 25.11.2015. године у 13,04 сата, који је потом 27.11.2015. године у 13,22 часа доставио коригован Правилник о организацији и систематизацији послова члановима радне групе. Прву радњу узбуњивања тужилац је предузео 27.11.2015. године у 16,46 сати достављајући мејл ББ, као и допуну 04.12.2015. године и 11.12.2015. године, а ради се о информацији у вези са неисправношћу уређаја за мерење нивоа етилен-оксида у фабрици туженог.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су утврдили да отказ уговора о раду тужиоцу није последица предузимања радње узбуњивања када се има у виду да је тужиочево радно место укинута Правилником, чији предлог је био урађен још 25.11.2015. године, а коригован 27.11.2015. године у 13,22, пре предузимања радњи узбуњивања од стране тужиоца, која је учињена 27.11.2015. године у 16,46, па су нижестепени судови закључили да укидање радног места тужиоца Правилником о организацији и систематизацији радних послова није у вези са предузетом радњом узбуњивања. Због тога, по оцени нижестепених судова, решење о отказу уговора о раду као технолошком вишку тужиоцу није донето као последица извршене радње узбуњивања, већ као резултат измене Правилника о организацији и систематизацији послова, који је донет пре предузимања те радње, при чему законитост отказа уговора о раду не може бити предмет ове парнице, већ се то утврђује у посебном поступку на основу одредбе члана 26. став 2. Закона о заштити узбуњивача. При одлучивању, нижестепени судови су посебно имали у виду да није укинута само тужиочево радно место и није само њему отказан уговор о раду, већ су укинута два радна места, што је међу странкама неспорно. С тим у вези, по оцени нижестепених судова, неоснован је и захтев тужиоца за накнаду нематеријалне штете због повреде угледа и части, као и због накнаде нематеријалне штете због претрпљеног страха.

По оцени Врховног суда, нижестепени судови су правилно применили материјално право.

Одредбом члана 21. став 1. тачка 8. Закона о заштити узбуњивача, прописано је да послодавац не сме чињењем или нечињењем да стави узбуњивача у неповољнији положај у вези са узбуњивањем, а нарочито ако се неповољнији положај односи, између осталог, на престанак радног односа. Накнада штете због узбуњивања прописана је у одредби члана 22. истог Закона, тако што у случајевима наношења штете због узбуњивања, узбуњивач има право на накнаду штете у складу са законом који уређује облигационе односе.

У конкретном случају, тужилац је заштиту по основу узбуњивања тражио у односу на донето решење на основу кога му је престао радни однос код тужене, јер је усвајањем новог Правилника о организацији и систематизацији радних места код тужене, његово радно место укинута. Међутим, изведеним доказима утврђено је да је тужилац радњу узбуњивања предузео након доношења тог Правилника. Имајући у виду временски период доношења Правилника, као и учињену радњу узбуњивања, произлази да је доношење Правилника окончано пре него што је тужилац доставио

информацију у вези са узбуњивањем, због чега се не може да изведе закључак да је приликом доношења измена Правилника о организацији и систематизацији радних места тужени имао сазнање о извршеном узбуњивању и да је, као резултат тога, укинуо тужиочево радно место. Ово посебно када се има у виду да је поред тужиочевог радног места укинуто још једно радно место на које је био распоређен ВВ, руководилац Службе ИТ.

Наводима ревизије тужилац указује на погрешно и непотпуно утврђено чињенично стање, што је без утицаја на одлучивање, имајући у виду да ревизија не може да се изјави због погрешно или непотпуно утврђеног чињеничног стања у смислу одредбе члана 407. став 2. Закона о парничном поступку, осим у случају из члана 403. став 2. тог Закона, што овде није случај.

Правилна је и одлука о трошковима парничног поступка, јер је донета правилном применом одредбе члана 153. став 1. и 154. Закона о парничном поступку, имајући у виду његов исход.

На основу одредбе члана 414. став 1. Закона о парничном поступку, Врховни суд је одлучио као у изреци, имајући у виду да тужилац неосновано у ревизији указује на погрешну примену материјалног права.

**Председник већа – судија
Гордана Комненић,с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**